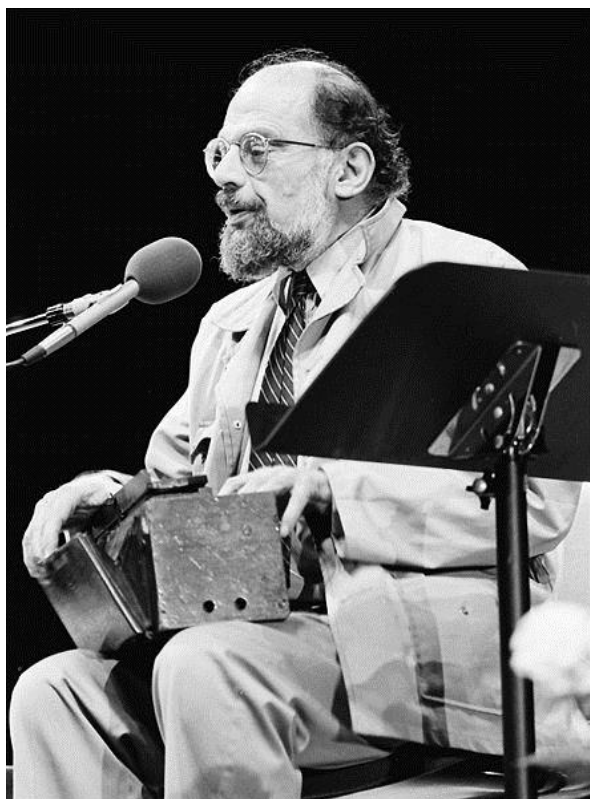

Allen Ginsberg (elen ginsbérĝ)

„Dokud jsem tady, budu dělat svoji práci. Jakou práci? Ulehčovat bolest života. Všechno ostatní je opilecký blábol.“

Irwin Allen Ginsberg (3. června 1926 – 5. dubna 1997) byl americký básník, jedna z vůdčích osobností beatnické generace.

Pocházel z USA, ale jeho matka byla ruská Židovka levicového smýšlení, která trpěla duševní poruchou (paranoia), což A. Ginsberga velmi ovlivnilo.

Ve 40. letech 20. století studoval na Columbia College, kde roku 1948 získal bakalářský titul, pokračoval ve studiích dále, ale pro opakované krádeže a problémy s drogami byl ze školy vyloučen. Zde se seznámil s prakticky

celou pozdější Beat generation. Poté co byl ze školy vyloučen, prošel celou řadou povolání.

Ginsberg cestoval po Severní i Jižní Americe, Evropě i Asii, byl vyhoštěn z Kuby protože kritizoval vládní úřady. A. Ginsberg poté vedl kampaně proti zneužívání moci v mezinárodní politice. V roce 1965 byl vyhoštěn z Československa. Protože zde byl zvolen králem Majálesu, byl na základě provokace Státní bezpečnosti zadržen a deportován na letiště. V československém tisku byl následně obviněn z kažení československé mládeže.

V roce 1965 poradil studentům Berkeley University před jejich protiválečnou demonstrací, aby ozdobili první řady květinami, tato demonstrace je považována za počátek hnutí hippies a jejich myšlenky - flower power.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zajímal se nejen o americkou, ale i o evropskou kulturu. Dále se zajímal o Asii, kde ho zaujal především indicko-japonský zen-buddhismus. Výrazem jeho snahy o sblížení západního a východního filozofického myšlení bylo založení Kerouacovy školy osvobozené poetiky (Jack Kerouac School of Disembodied Poetics) v rámci Univerzity Náropa ve městě Boulder v Coloradu roku 1974. Ginsberg byl jejím spoluzakladatelem a příležitostně zde přednášel.

Ginsberg často experimentoval s halucinogenními látkami, což se projevuje i na jeho díle a smýšlení. Například zastával názor, že podání LSD Chruščovovi a Kennedymu by pomohlo světovému míru.

Allen Ginsberg zemřel 5. dubna 1997 v New Yorku ve věku 70 let na selhání jater v důsledku hepatitidy.

Vyberte vhodná dokončení věty: Allen Ginsberg...

byl americký básník patřící k beatnické generaci ANO NE

pocházel z židovské rodiny ANO NE

se v New Jersey seznámil s J.Kerouacem a W. Burroughsem ANO NE

měl duševně nemocnou matku, jejíž chorobu otevřeně popsal ve svém díle
ANO NE

psal formálně dokonalé verše, v nichž hovořil o tabuizovaných tématech

ANO NE

nikdy neměl problémy se zákonem ANO NE

Víte, že...

Allen Ginsberg byl **homosexuál**, který se se svou orientací nejprve **těžce vyrovnával**. Ginsberg byl soužen palčivou touhou po fyzickém kontaktu. Během studií na Kolumbijské univerzitě mu přátelství s **Jackem Kerouacem** - jehož považoval za něžného a nekonečně citlivého člověka - poskytlo spolehlivou formu vztahu, který tak zoufale potřeboval. Kerouacova tolerance a obrovská

empatie dokázala rozptýlit Ginsbergův pocit viny. William **Seward Burroughs** - v němž Ginsberg viděl náhradního otce - mu zase pomohl uvědomit si důvody svého strachu a zábran. Radil mu, aby se smířil sám se sebou a jednal dle svých niterných potřeb bez ohledu na společenský diktát. Nutno poznamenat, že v té

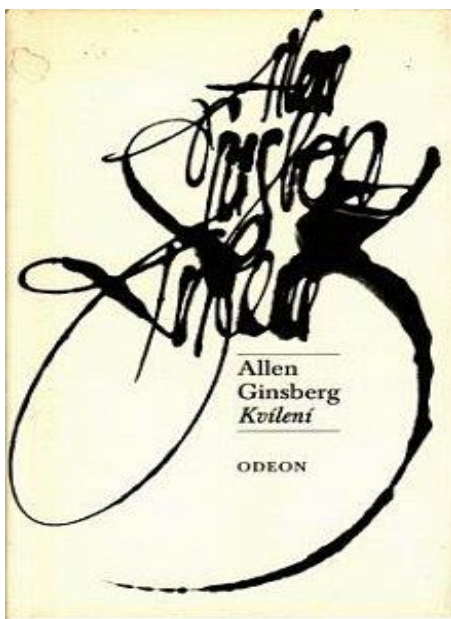
době byla homosexualita brána jako perverze hraničící s kriminalitou. Pro Ginsberga to znamenalo obnovení nutné sebeúcty a zbavilo jej vtíravého strachu z vlastních představ. Poté, co jej odmítl **Neal Cassady**, se stal jeho celoživotním partnerem **Peter Orlovsky**. S ním se seznámil díky sanfranciskému malíři Robertu LaVigne, jenž vzal Ginsberga do svého bytu, aby mu po celonoční konverzaci ve Fosterově kavárně ukázal svou tvorbu. První obraz, který Ginsberg spatřil, byl velký portrét nahého chlapce s roztaženými nohama a cibulemi pod nimi. Objekt LaVigneova obrazu - Peter Orlovsky - vstoupil do pokoje, právě když jej Ginsberg obdivoval. Orlovsky byl o 7 let mladší a Allen u něj cítil upřímnost a otevřenou odezvu. O rok později přijali absolutní vzájemný závazek. Orlovsky naplnil Ginsbergovu nezměrnou citovou potřebu.

zrod Beat generation

V San Franciscu se Allen Ginsberg 7. října 1955 zúčastnil oficiálního zrodu Beat generation, za nějž je považováno čtení "šesti andělů na jednom jevišti". Kromě Ginsberga předčítali svá díla Kenneth Rexroth, Gary Snyder, Philip Whalen, Philip Lamantia a Michael McClure.

Na tomto čtení četl Ginsberg svou báseň Kvílení, jež napsal dva týdny předtím a kterou doslova ohromil naslouchající publikum - svou silou a také výraznou živou recitací. Toto předčítání se záhy stalo legendárním a Ginsberg byl opakovaně zván na podobné akce v okolí San Francisca. Přestože báseň zaznamenávala zoufalství a strádání jedné generace, autorovo čtení z ní dělalo explozi, závan svobody v zatuchlém muzeu společenských konvencí.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KVÍLENÍ A JINÉ BÁSNĚ (Howl) - 1956

Kvílení pro Carla Solomona

Račte si podkasat sukně, mé dámy, teď jdeme peklem.
WILLIAM CARLOS WILLIAMS

I

Viděl jsem nejlepší hlavy své generace zničené
    šílenstvím, hystericky obnažené a o hladu,
vlekoucí se za svítání černošskými ulicemi a vztekle
    shánějící dávku drogy,
hipstery s andělskými hlavami, celé žhavé po
    prastarém nebeském kontaktu s hvězdným dynamem
    ve strojovně noci,
kteří v bídě a v hadrech a se zapadlýma očima
    a podnapilí vysedávali a kouřili v nadpřirozené
    temnotě bytů se studenou vodou, vznášeli se přitom
    nad vrcholky velkoměst a kontemplovali o džezu,

(...)

kteří procházeli univerzitami se zářícíma studenýma
    očima, měli halucinace o Arkansasu a tragédii
    Blakeova světla mezi válečnými vědátory,
kteří vyloučili z akademií pro bláznovství a publikaci
    obscénní ódy na oknech lebky,
kteří křehli zimou v neholených pokojích ve spodním
    prádle, pálili peníze v koších na odpadky
    a naslouchali přes zeď Hrůze

(...)

kteří za dvaasedmdesát hodin přefrčeli Ameriku, aby
    zjistili, jestli já jsem měl vizi, nebo tys měl vizi,
    nebo on měl vizi, jak nalézt Věčnost,
kteří cestovali do Denveru, kteří umřeli v Denveru,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

kteří poklekali v lhostejných katedrálách a modlili se
navzájem za svou spásu a světlo a hrud', dokud duše
na okamžik neozářila své vlasy

kteří rozpáčili své mozky v vězení, (...) kteří v Alcatrazu
zpívali sladké blues,

kteří se uchýlili do Mexika vypěstovat si návyk, nebo
do Skalistých hor něžně milovat Buddhu, (...)

kteří žádali o přezkoumání duševního zdraví, když
obvinili rozhlas z hypnotismu & zůstali sami se
svým šílenstvím & rukama & zaujatou porotou,

(...)

ach Carle, dokud ty nejsi v bezpečí, nejsem já
v bezpečí, a ty teď jsi opravdu v nejhorší zvířecí
polévce času -

II

Jaká sfinga z cementu a z alumina jim rozrazila lebky
a pozřela jejich mozky a fantazii?

Molochu! Samoto! Špíno! Šerednosti! Popelnice
a nedosažitelné dolary! Děti vřískající pod schody!
Chlapci vzlykající v armádách! Starci plačící
v parcích!

Molochu! Molochu! Noční můro Molocha! Molochu
nelásko! Mentální Molochu! Molochu těžkopádný
soudce lidí!

Molochu nepochopitelné vězení! Molochu zkřížené hnáty
Bezduchý kriminále a Kongrese žalu! Molochu, tvé budovy
jsou rozsudek! Molochu obrovský balvane války! Molochu
paralyzované vlády!

Molochu, tvá mysl je ryzí mašinérie! Molochu, tvá krev je
Koloběh peněz! Molochu, tvoje prsty jsou deset armád!
Molochu, tvá hrud' je kanibalské dynamo! Molochu, tvé ucho je dýmající
hrobka!

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

III

Carle Solomone! Jsem s tebou v Rocklandu

kde jsi větší šílenec než já

(...)

Jsem s tebou v Rocklandu

kde říčíš ve svěřací kazajce že prohráváš v partii
skutečného pingpongu propasti

(...)

Jsem s tebou v Rocklandu

kde ani padesát dalších šoků nikdy nevrátí zpátky
do těla tvou duši z jejího putování ke kříži
v prázdnotě

POZNÁMKA POD ČAROU KE KVÍLENÍ

(...)

Všecko je svaté! každý je svatý! každé místo je svaté!

Každý den je ve věčnosti! Kdekdo je anděl!

Vandrák je svatý jak serafín! šílenec je stejně svatý

Jako ty má duše!

Psací stroj je svatý báseň je svatá hlas je svatý

posluchači jsou svatí extáze je svatá!

Svatý Peter svatý Allen svatý Solomon svatý Lucien

svatý Kerouac svatý Huncke svatý Burroughs svatý

Cassady svatý neznámý sodomita a trpící žebráci

svatí škaredí lidští andělé!

Svatá má matka v blázinci! Svaté ocasy dědečků

z Kansasu!

Svatý sténající saxofon! Svatá apokalypsa bopu! Svatí

džezbendoví marihuanoví hipsteři mír & droga &

bubny!

Svaté samoty mrakodrapů a chodníků! Svaté kavárny

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zaplněné miliony! Svaté tajemné řeky slz pod
ulicemi!

(...)

Svaté odpuštění! milosrdenství! charita! víra! Svatá!

Naše! těla! trpící! šlechtnost!

Svatá nadpřirozená zvláště nádherná inteligentní

dobrota duše!

Přeložil Jan Zábrana

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. Tato slavná Ginsbergova báseň má kromě dedikace a Williamsova úvodu tři části a *Poznámku pod čarou ke Kvílení*. Všechny čtyři části jsou vystavěny na **anaforickém principu** jako **litanie**. Báseň je psána **volným veršem** s častými **přesahy**. Významnou roli v ní mají interpunkční znaménka a **apostrofy**.

S pomocí Pojmů vysvětlete zvýrazněná slova. Najděte a podtrhněte v textu. Proč autor volil právě tyto výrazové prostředky?

2. Proč autor nazval báseň **Kvílení**? Koho oslovuje?

3. Označte v textu **obrazy**, které vás v tomto monumentálním proudu metafor a metonymií zaujaly. Seznamte se svými závěry ostatní studenty.

Referát:

Které dobové společenské a politické jevy a události 50. a 60. let ovlivnily pocity a revoltu beatníků? Charakterizujte atmosféru doby.

4. Zjistěte, kdo byl **Carl Solomon**.

5. **Moloch** je starozákonní jméno náboženské modly, nacházející se v údolí Gehenna. Do jejích rozžhavených rukou se vkládaly oběti, někdy i živé děti. Židé název údolí užívali pro označení pekla. V symbolické rovině je Moloch symbolem krutosti a všeho, co člověka ničí. Které společenské jevy v soudobé Americe považuje lyrický subjekt za projevy Molocha?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. Báseň evokuje dojem **zařikání nebo vzývání**. Jakými prostředky básnický subjekt tento dojem vyvolává?

7. Považuje se básnický subjekt za Molochovu oběť? Pokud ano, najděte v textu pasáž potvrzující tuto tezi.

*Molochovo tělo je vytvořeno z mnoha částí. Vezměte ve skupině papír formátu A1, vyhledejte vhodný obrazový materiál a vytvořte koláž na motivy uvedeného úryvku. Koláže vystavte spolu s textem ve třídě a o jejich pojetí **diskutujte**.*

Atmosféra Ginsbergovy poezie je rozmanitá, od extatické euforie až po čiré zoufalství, jednotlivé verše nesou různorodou náladu, chvíli jsou paranoidní, jindy zas důvěrné, ale vždy plné citu zdůrazňujícího nadřazenost ducha nad materialismem.

Dlouhý verš nabídl Ginsbergovi prostor k vyjádření procesu myšlení, jenž probíhá ve vizuálních představách, slovech, neustále odbíhajících asociacích a větvení. V dopise Johnu Hollanderovi se vyjádřil: "*Chci napsat divokou stránku, tak divokou a čistou (opravdu čistou) jako je mysl - žádné cpaní myšlenek do svěrací kazajky - něco jako hledání rytmu myšlenek a jejich přirozeného výskytu a vzdáleností a symbolických paradigmat.*"

obr. Carl Solomon, Patti Smith, Allen Ginsberg a William S. Burroughs

Víte,.....kterou báseň kterou napsal Ginsberg v letadle po svém vyhoštění z Československa? Tato báseň je výrazem odporu k totalitnímu komunistickému režimu a sympatií s českými studenty.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POJMY:

Beat generation [bít dženerejšn], česky též beatnici [bítnici] a beatová [bítová] generace, bylo umělecké a literární hnutí v USA.

Toto hnutí vzniklo ve druhé polovině 50. let a tento směr se týká víceméně pouze USA. Beatnici se vyznačovali nonkonformním bohémským způsobem života, stavěli se do konfrontace s tradičním způsobem života a s tradiční literaturou. Pokoušeli se najít vlastní styl, ten se projevoval především v popisu svých životních zkušeností – toulání se po USA, happeningy, experimenty s drogami atp.

V poezii se autoři soustředili na nalezení vztahu mezi autorem a čtenářem, proto začali svoji poezii veřejně recitovat, nejprve tak činili v různých barech, galeriích a kavárnách, poté i na velkých mítincích.

Autoři byli často ovlivněni orientálními náboženskými a filosofickými představami. Nejoblíbenějším se stal zen-buddhismus. Dalším výrazným prvkem, který ovlivnil a inspiroval tyto autory, především básníky, byl jazz. Jazzovou hudbou byla často doprovázena i jejich veřejná vystoupení.

Hipster – člověk, přesvědčený o tom, že svoboda může existovat jedině mimo oblast života normální společnosti

Anafora - je slovní figura, opakování shodného slova nebo skupiny slov na začátku za sebou jdoucích veršů nebo vět. Je opakem epifyry, u níž se slova opakují na konci verše nebo jiného celku.

Sto roků v šachtě žil.

Sto roků kopal jsem uhlí.

Litanie - je prosebná modlitba skládající se z krátkých melodických úseků, které pronáší kněz (římskokatolický) nebo někdo jiný při bohoslužbě a lidé po něm opakují nebo přisvědčují. Při litaniích se žádá pomoc pro živé a příměluva pro mrtvé. Nejčastějším způsobem litanie je v ČR způsob, kdy kněz vysloví prosbu a lid mu jednohlasně odpoví: „prosíme Tě, vyslyš nás!“ Cílem litanií je buď Otec, Syn a Duch Svatý ve své trojjedinosti, Panna Maria nebo některý svatý. Ve východní liturgii se obdobná modlitba nazývá ektenie.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Volný verš - verš, v němž se nepracuje s žádnými obvyklými prvky prozodie, tj. ani s přízvukem, ani s délkou samohlásek, ani se v něm nevyskytuje konstantní počet slabik ve verši. Naproti tomu využívá například tempo či větnou intonaci. Poměrně častým prostředkem je také vynechávání interpunkce. Velmi častou variantou volného verše je to, že se v textu samotném sice vyskytují metrické prvky, nicméně nejsou v celé básni shodné (např. po trochejském verši následuje daktylský, po tomto daktylu zase jambický atd.). Často jsou veškeré metrické prvky zrušeny zcela.

Volný verš poprvé použil americký básník Walt Whitman, je velmi rozšířen v moderní poezii jako projev opovrhování konvencemi „staré“ literatury, které pro řadu současných básníků představuje mj. vázaný verš.

Přesah - neshoda mezi veršovým a větným členěním básnického textu. Větný celek přesahuje z jednoho verše do druhého, čímž vzniká napětí mezi veršem a větou.

*Marné prosby, plané
slzy, bůjné kníže
(...)*

Apostrofa - (z řec. apo-strefó, obracím se jinam) je řečnická figura, v níž se mluvčí nebo pisatel "obrací jinam" než k přítomnému publiku. K nepřítomné či zemřelé osobě, případně oslovuje neživou věc. Působivost apostrofy spočívá v tom, že provádí často překvapivou změnu adresáta řeči. Přímí posluchači se tak dostávají do postavení třetí osoby, svědka rozhovoru s někým jiným, nepřítomným. Apostrofa často začíná zvoláním. Vyskytuje se už ve starověké rétorice, v náboženské řeči a pak zejména v romantickém básnictví.

Kde je, smrti, tvé vítězství? (Svatý Pavel)